Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PAZARTESİ 18 MAYIS 1919

KORKUNÇ İTİRAF!

Yunan işgal kumandanı, «Katliam ve yağmacılık yapıldı» dedi

● **Paris'te Yüksek Konsey nezdinde müşkül duruma düşen Venizelos'un emri ile Yunan Başbakan Yardımcısı Repulis tahkikat için Izmir'e gidiyor**

Yunanlılar, yalnız İzmir şehri içinde değil, fakat şehrin dışında Urla Yarımadasında da katliam ve yağmacılık yapmaktadırlar. Yukarıdaki tablo, İzmir bölgesinde yakılan bir Türk köyünü göstermektedir.

YUNAN BASINININ YALANI

Atina gazeteleri İzmir'de ölenlerin, kendilerini denize atıp boğulan Türkler olduğunu yazıyor

ATİNA

YUNAN gazeteleri, İzmir'de çıkarma günü cereyan eden olaylarda katledilen Türklerin "intihar ettiklerini" iddia etmeye başlamış ve bu yolda geniş neşriyata başlamıştır.

Bu sabahki gazeteler, resmi kanallardan verildiği anlaşılan haberi yayınlamaktadırlar:

"İzmir'de çıkarma yapıldığı gün cereyan eden olayda Yunan kuvvetleri 400 kadar esir toplamışlardır. Fakat bu esirlerin hepsi de sağ değildir. Türk esirlerinden bir kısmı, harp gemilerine götürülürken kendilerini denize atarak intihar etmişlerdir.

Bu olaya dair resmi açıklama dün gece yapılmıştır. Bu açıklamada şu noktalara işaret edilmektedir:

Kanlı olay saat 10'a doğru Türk mahallesinde cereyan etti. Yunanlılardan 2 asker öldü, 10 asker de yaralandı. 30 sivil ölü veya yaralıdır. Türklerin kaybı da bir o kadardır.

Vali yanlışlıkla tevkif edilmiş, fakat sonra serbest bırakılmıştır. 400 Türk esiri arasında valinin oğlu da bulunmaktadır. Valinin oğlu tabanca ile ateş ederken görülmüştür. KÖYLÜ gazetesinin yazarları arasında da tevkifler yapılmıştır. KÖYLÜ matbaasından da Yunan kuvvetlerine ateş edilmiştir."

Paris'te toplantılarına devam etmekte olan Yüksek Konsey, henüz İzmir ve havalisinin Yunanistan'a ilhakı hususunda nihai kararını vermemiş iken burada cereyan eden kanlı olaylar ve bilhassa geniş yağma ve çapulculuk Yunan idarecilerini ürkütmüştür.

Fransa'da bulunan Yunan Başbakanı Venizelos'un, Yunan askerleri ile birlikte yerli Rumların giriştikleri katliam ve yağmacılığın, İzmir'i ilhak hususundaki plânlarını baltalayabileceğini bildirdiği ve derhal şiddetli tedbirler alınmasını istediği öğrenilmiştir.

Bunun üzerinedir ki Yunan İşgal Kuvvetleri Kumandanı Albay Zafiriu yeni bir beyanname yayınlayarak, şehirde ve civarında yağmacılığı Rumların yaptığını itiraf etmiş ve bundan sonra bu gibi hareketlere müsaade etmeyeceğini bildirmiştir.

"Aydın Vilâyeti Ahalisine Beyanname" adı altında yayınlanan bildiride şöyle denilmekteydi:

Menkul mallar yağma edilmekte

"Her taraftan alınan malûmata göre, dahil ve hariç vilâyette Rum ahali tarafından Türklere karşı silâh kullanılmakta ve menkul malları yağma edilmektedir.

'Bu hadiselerin, namuslu ve iffet sahibi Rum ahalisi tarafından yapılmadığı, bir takım ahlâksız ve düşüncesiz kimseler tarafından vukua getirildiği muhakkak addolunuyorsa da her fedakârlığı ve bilcümle inzibatî teşebbüsleri göze alarak asayişin iade olunmasına azmettiğim bir dakikada bu gibi hâdise ve vukuatın tekrarlanması aslâ tâviz olunamayacağından, tekerrürünü kat'î surette men ederim."

Son derece sert

Beyannamenin sonunda Albay Zafiriu, asayişin temini hususunda son derece sert hareket edeceğini de ihtar etmektedir.

Yunan çevrelerine göre, Venizelos'un emri ile, Başbakan Yardımcısı Repulis'in bugünlerde şehrimize gelmesi ve katliam ve yağmacılık olayları etrafında tahkikat yapması beklenmektedir.

Diğer taraftan, olaylara şahit olan İngiliz, Fransız çevrelerindeki kötü intibaı silebilmek için çapulculardan bazılarının dün tevkif edildikleri öğrenilmiştir.

Atina, Ayasofya'nın Ortodoks Kilisesi olmasını istiyor

ATİNA

Yunan gazeteleri, Ayasofya Camii'nin Patrikhaneye verilmesi ve yeniden Ortodoks kilisesi haline getirilmesi lehinde kampanya açmışlardır.

Gazeteler, bu teşebbüsün Londra'da Anglikan kilisesi tarafından da desteklenmekte olduğunu bildirmektedirler.

İstanbul, fiilî bir işgal altında olmasına rağmen İzmir'in Yunan tarafından işgalini protesto hazırlığı içindedir. 8 şubatta şehrimizin Beyoğlu semtinde, Tünel'e doğru giden caddede çekilen bu fotoğraf Fransız Başkumandanı General Franchet d'Esperey'i, meşhur geçit resminde göstermektedir. Fransız generali, zaferden dönen Bizans imparatorlarının yaptıkları gibi yapmış, atının başını iki nefere tutturmak suretiyle caddelerde dolaşmıştır.

İSTANBUL'DA PROTESTO MİTİNGLERİ

● Dün Darülfununda toplanan erkekli-kızlı yüksek tahsil gençleri, hocalarını da protesto mitinglerine davet için dersleri boykota karar verdiler. Bursa'da büyük bir miting başladı

İzmir'in işgali karşısında İstanbul'un sissiz kalmasını kabul edemeyen yüksek tahsil gençlerinden bir grup dün Darülfünün Konferans Salonu'nda bir toplantı yapmışlardır.

Erkek ve kız öğrencilerin katıldıkları bu toplantıda İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali şiddetle protesto edilmiş ve bu maksatla şehrin muhtelif yerlerinde mitingler tertip edilmesi fikri ortaya atılarak kabul edilmiştir.

Gençler, hareketsiz kalan hocalarını da protesto hareketleri içinde görmek istediklerini bilhassa belirtmişler, bu arada, protesto kabilinden bir süre derslere girmeyeceklerini ilan etmişlerdir.

Dün gece geç vakit öğrenildiğine göre, bugün Darülfünun'da daha geniş çapta bir protesto toplantısı yapılacak ve bu defa hocalar da katılacaklardır.

İtilâf devletlerinin jandarma ve polis kontrolu altında bulunmasına rağmen İstanbul'un birçok meydanlarında mitingler yapılması da kararlaştırılmış ve birçok teşekküller hazırlıklara başlamışlardır.

Yarın Fatih meydanında büyük bir protesto mitingi yapılacağı da bildirilmektedir.

Üsküdar'da da Türk kadınlarının Doğancılar'da bugün bir protesto mitingi yapacakları öğrenilmiştir.

Bursa mitingi

Vakit gazetesine gelen bir habere göre, İzmir'in işgalini protesto için Bursa'da halk büyük bir miting yapmıştır. Şehirde bütün Türk bayrakları siyah tüllerle örtülüdür.

Vakit muhabiri, Bursa mitinginin üç gün devam edeceğini de bildirmiştir.

Protesto mitingi yapılan Bursa'da bir pazar yeri...

DAMAT FERİT: «İSTİFA ETMEK İSTEMEDİM»

Adliye Nazırı Cemil Molla ile Evkâf Nâzırı Vasfi Efendi'nin ısrarları ile kabinenin istifa ettiği anlaşılıyor

Padişah Vahdettin, yeni kabineyi kurma vazifesini tekrar Damat Ferit'e vermiştir.

Saray Mabeyn Başkâtibi Ali Fuad Bey dün Damat Ferit'in Nişantaşı'ndaki konağına giderek, son temaslar hakkında bilgi almıştır.

Öğrendiğimize göre, Damat Ferit Mabeyn Başkâtibi'ne, istifa etmek istemediğini, fakat bazı nâzırların ısrarları üzerine çekildiğini söylemiş ve demiştir ki:

"Böyle bir zamanda Zat-ı Şahane'yi yalnız bırakmak doğru değildir, sonuna kadar sebat edelim, artık bizim için devam mümkün olamazsa o zaman bir daha gelmek üzere çekilip gidelim diye ısrar ettim fakat arkadaşları ikna edemedim, bu istifa kararını çıkardılar."

Kabinenin istifa etmesinden en fazla direnenlerin Adliye Nâzırı Cemil Molla ile Evkaf Nâzırı Vasfi Efendi olduğu da öğrenilmiştir.

Kabine buhranının bir - iki güne kadar çözülmesi beklenilmektedir.

Damat Ferit, Mabeyn Başkâtibi Ali Fuad Bey'e, dahiliye nezaretini teklif etmişse de, bu teklifi reddedilmiştir. Yeni kabinede dahiliyeye, eski kabinede maarif nâzırı bulunan gazeteci Ali Kemal'in getirileceği anlaşılmaktadır.

Urfa'da aşiretler silahlandırılıyor

DİYARBAKIR

13'üncü Kolordu Kumandan Vekili Cevdet Bey tarafından Harbiye Nezareti'ne çekilen bir şifrede, Urfa'daki İngiliz kumandanının Cubur aşiretini silahlandırdığı ve bu bölgede yeni karışıklıklar çıkarmaya hazırlandığı bildirilmiştir.

İngilizler, İzmir işgali dolayısiyle halk arasında heyecan bulunduğunu ileri sürerek, bu havalide işgal bölgelerini genişletme emelindedirler. İngiliz kuvvetlerinin bu günlerde Resülayn ve Nusaybin'e kadar hat boyunu işgal etmeleri beklenmektedir.

Bölgede dolaşmakta olan İngiliz propagandacıları, İngiliz idaresine katılmayacak olan aşiretlere Cubur aşiretini saldırtacaklarını ve katliama yol açacaklarını söyleyerek tehditlerde bulunmaktadır.

KÜSTAHLIĞIN BÖYLESİ GÖRÜLMEMİŞTİR *İtalyan Başbakanı Orlando gürültülü bir Paris toplantısından Roma'ya dönerken "Anadolu Rum'un olamaz. Benim olacak" diyordu.*

İtalyan ve İngiliz temsilcileri Konya Valisini tehdit etti

İtalyanların bütün Güney Anadolu'da nüfus alanlarını genişletmekte oldukları bu bölgenın işgali için de Rodos'ta 17 bin kişilik kuvvet topladıkları bildiriliyor

KONYA

Şehrimizdeki İngiliz ve İtalyan temsilcileri cuma günü valiye giderek, İzmir'in işgali dolayısiyle Türk halkının galeyan halinde olduğunu, bu sebeple de Hıristiyan ahalinin korunması için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini tehditkâr bir lisanla ifade etmişlerdir.

Bu teşebbüsün, bütün Güney Anadolu'nun bir İtalyan işgaline uğramasını kolaylaştıracak bir hareketle ilgili olduğu zannedilmektedir.

İtalyanlar bu bölgede nüfuz alanlarını süratle genişletmektedirler. Bu-

Yunanlılar, "kukla hükümet" havasını iyice yaratmak amacıyla vilâyete Türk bayrağı çektirmişlerdir. Fakat şehrin diğer her tarafından ve resmî binalarda dahi Yunan bayrakları sallanmaktadır. Gümrük dairesinin levhası bile kırılmış ve Rumca levha konulmuştur.

Yalnız limanda duran Hızır Deis gambotu Türk bayrağını indirmemiştir.

İngiliz ve İtalyan askerî birliklerinin dolduğu ve Türk hakimiyetinden koparılması

radan Yıldırım kıtaatı müfettişinin, bütün bu faaliyetle ilgili olarak İstanbul'a Genelkurmay Başkanlığı'na yolladığı raporlara hiçbir cevap alınamamıştır. Müfettişliğe hiçbir talimat verilmemektedir.

Nisan ayından beri şehrimizde 1300 mevcutlu ve topla takviyeli bir İtalyan taburu bulunmaktadır. Ayrıca, bulunan İngiliz piyade bölüğü, tren istasyonunu İtalyanlara devrederek önceki gün Afyonkarahisar'a gitmiştir. İngiliz bölüğünün İzmir'e doğru yoluna devam edeceği söylenmektedir.

Diğer taraftan Antalya'dan buraya gelen raporlara göre, 28 marttan beri bu limanda yerleşmiş bulunan 500 kişilik İtalyan taburunun bazı birlikleri de Beyşehir'e ve Burdur'a doğru sokulmaya başlamışlardır.

Rodos'tan Antalya'ya varan Dalaman vapurunun bir yolcusunun elde edilen bilgiye göre, Rodos adasında 17 bin mevcutlu bir İtalyan birliği hazır beklemektedir ve bu kuvvete Güney Anadolu'ya çıkarma yapmak vazifesi verilmiştir.

Afyon ve Akşehir istasyonları İtalyan askeri kontrolünde

AFYONKARAHİSAR

İki İtalyan subayı idaresinde 262 erden ibaret bir birlik önceki gün şehrimize gelmiş ve demiryolu istasyonunun kontrolünü eline almıştır.

Ayrıca bir İtalyan subayı ile 50 er de Akşehir'e giderek, istasyona yerleş-

İngiliz ve Fransız gazeteleri susuyor

PARİS

Fransız gazeteleri, İzmir'in işgalinden bu yana üç gün geçmiş olmasına rağmen, bu konuda fazla bilgi vermemektedirler.

LE TEMPS gazetesi "Son Dakika" başlığı altında, Selânik mahreçli ve 16 mayıs tarihli şu haberi yayınlamaktadır:

"Müttefik kuvvetlerinin İzmir'e çıkarma yaptıkları bildirilmektedir. Fransız kuvvetleri şehrin müstahkem mevkilerini işgal etmişlerdir. Yunan kuvvetleri ise şehrin muhtelif mahallelerine yerleşmişlerdir. İngiliz ve İtalyan birlikleri de İzmir civarında bazı mevkileri kontrol altına almışlardır."

Sansür idaresi altında bulunan Fransız gazetelerine İzmir'de Yunan katliamı etrafında haber yayınlamalarının yasak edildiği anlaşılmaktadır.

Londra'dan gelen haberlere göre, İngiliz gazetelerinde de İzmir katliâmına dair tek satıra rastlamak mümkün olmamıştır.

BU İTALYANLAR «DELİRDİLER!..»

Dün burada Yüksek Konsey'in iki toplantısında Türkiye'nin istikbâli tekrar uzun uzadıya tartışılmıştır. Öğrendiğimize göre, İtalyan askerlerinin, beklenmedik bir şekilde Kuşadası'na çıkarma yapmaları bilhassa İngilizleri sinirlendirmiş ve İtalyan başkanının bulunmadığı ilk toplantıda da Loyd George:

"— Bu İtalyan'lar delirdiler!"

Diye bağırmıştır ve şunları eklemiştir:

"Türkiye'nin her tarafına kuvvet göndermeye hazırdırlar. Şimdi karşılarına çıkacak hiçbir düşman kuvveti kalmadığına göre. Fakat bundan önce seferî kuvvete katılmaları için ısrar ettiğimde hiç acele etmiyorlardı."

Yukarıdaki resimde, Yüksek Konsey'in son toplantılarından birine gelmekte olan Birleşik Amerika Başkanı Vilson polis kordonu arasında görülmektedir:

URLA DÜŞTÜ

Bir avuç kahraman, sayıca ve silahça çok üstün düşman kuvvetlerine dün akşama kadar dayanabildi. Kasabanın bütün Türk mahalleleri yağma edildi

Urla'da bir avuç Türk askeri ile 120 kişilik ilk milis kuvvetinin üstün Yunan kuvvetlerine karşı silahlı mukavemeti dün bütün gün devam etmiş, fakat Yunanlıların bir deniz müfrezesi ile takviye edilmesi üzerine çarpışmalara devam imkânı kalmamıştır.

Geç vakit alınan haberlere göre, Yunan ordu birlikleri ile takviye edilen yüzlerce yerli Rum palikaryası hava kararırken kasabaya girmiş ve Türk mukavemetçilerinden sağ kalanları esir etmiştir.

20, 25 askeri ile ilk çarpışmayı vermiş olan Alay Kumandanı Yarbay Kâzım ile yanındaki subaylara Urla meydanında ağır hakaretler yapılmıştır.

Kasabadaki bütün Türk evleri yağma edilmiş, Hacıisa Mahallesi yerle bir edilmiş, ateşe verilmiştir.

İZMİR VALİSİ İŞGALCİLERLE İŞBİRLİĞİNİ KABUL ETTİ

İZMİR

Vali Metropolit'in talebi üzerine makamına yeniden oturdu ve ilk beyanatında, «Olayların büyütüldüğünü» iddia etti

İşgal günü Yunan askerleri ve yerli Rumlar tarafından bir hakarete maruz bırakılan vali İzzet dün hükümet konağına giderek "Vazifesine yeniden başladığını" ilân etmiştir.

Öğrendiğimize göre, geceleyin, katliamın esas idarecisi Metropolit Hristostomos valinin evine gitmiş ve kendisine ilişilmeyeceğini, vilâyete giderek işine tekrar başlaması gerektiğini söylemiş, İzzet Bey'i ikna etmiştir.

Valinin, bu neticeyi bir bakıma kendisi için zafer addettiği anlaşılmaktadır.

Vali, dün İstanbul'a yolladığı ilk mesajında, hâdiselerin cereyan ettiğinden" bahisle İngiliz Amirali Kaltrop nezdinde yaptığı teşebbüslerle kendisinin işbaşı yaptığını, memurların da vazifelerine tekrar başladıklarını

Aslında, vali, Yunan amaline hizmet etmesi için makamına iade edilmiştir. Metropolitin doğrudan doğruya Yunan hükümetinin talimatı ile bu teklifi İzzet Bey'e yaptığı anlaşılmaktadır. Venizelos, Paris'te Yüksek Konsey nezdinde müşkülâtla karşılaşmamak için, İzmir'de "kukla bir hükümet" in mevcudiyetini faydalı görmüştür.

Vali İzzet bu plâna uygun olarak Yunan işgal makamlarınca ilk hizmetini bir demeç vererek yerine getirmiştir. Bu demecinde vali, katliam ve yağma ile ilgili olarak bütün yurtta duyulan nefreti yatıştırmaya çalışmakta ve "İzmir'de geçen hadiselerin mülhakatta mübalâğalı olarak anlaşıldığını, esas meselenin, İzmir'in Yunan askerî işgali altına alınmasından ibaret olduğunu ve sükûnetin avdet eylemesinden herkesin iş ve gücüyle meşgul bulunduğunu" ileri sürmektedir.

Bunalan Yunan işgal kuvvetleri kumandanı beyannamelesinde "Rumların yağma ve katliam" yaptıklarını itiraf ederken, Türk valisinin bu şekilde beyanda bulunması hayret uyandırmıştır.

Valinin yanında, Yunan işgal makamları ile temasını temin etmek için bir Yunan subayı tercüman ve "irtibat" memuru olarak bulundurulmaktadır.

«ZİTO VENİZELOS» DİYE BAĞIRDI

İzmir Valisi Kanbur İzzet, Yunanlıdan bir tokat yiyince "zito Venizelos" diye bağırdı ve vali oldu

VAHDETTİN'E YOLLANAN MEKTUP

● Şebinkarahisarlılar, bu işgal ve ilhak karşısında susanların ileride lanetle anılacaklarını bildiriyor ve savaşmaya hazır olduklarını açıklıyorlar...

İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali ve bu bölgede katliama girişmeleri üzerine yurdun her tarafında başgösteren heyecan ve gergin hava süratle yayılmaktadır.

Dün de birçok şehir ve kasabalardan İstanbul'a yüzlerce protesto telgrafları gelmiştir.

Şebinkarahisar'dan Padişah'a gönderilen bir telgrafta şöyle denilmektedir:

"Osmanlı Müslümanları dört buçuk sene süren Cihan Harbi'nin en dayanılmaz elemelerine göğüs gerdikten ve milyonlarcasını topraklarımıza şehit olarak hediye ettikten sonra istisnasız her milletin medenî haklarını temin ile birlikte hükümet ve egemenliği çoğunluğa vermek gibi doğal ve mantıkî temelleri taşımakta olan Vilson prensiplerine itimat ve İtilâf devletlerinin vicdan ve adaletine itimat ederek harbin velvelesinden el çekildi.

"Fakat büyük hayret ve teessüflerle haber aldığımıza göre o temellere tamamen muhalefet ve barış ve dostluk imkânını bozucu olmak üzere sonradan mübarek vatandan İzmir ve dolaylarının Yunanistan'a ilhakı arzu edilmiş.

"İzmir'in yüz yıllardan beri İslâm olarak yaşamış bütün ibadet yerleri ve anıtları, nüfus çoğunluğu itibarı ile bir Müslüman memleketi olduğunu dünya gözünde isbat etmiştir. Böyle bir memlekete uygulanmaya kalkışılan şu ilhak keyfiyeti şüphesiz sizin kalbinizi de pek ziyade müteessir etmiştir.

"Şevketmeab, velev zalim eller tarafından tahrip edilmiş olsa bile vatanda baykuş görmeye tahammül kabil değildir. Böyle felâket getiren bir barışa mecbur olmaktan ise sizin gibi yaratılıştan büyük şanlı bir padişahın ferman ve işareti olarak kahramanca ölmek bir borç ve vazifedir."

Şebinkarahisar Reddî İlhak Heyeti Milliyesi tarafından gönderilmiş olan bu telgrafın sonunda, vatanın bir zerresinin dahi gaspına karşı susanların ileride lânetle anılacaklarının şüphesiz olduğu da bilhassa belirtilmekte ve şöyle denilmektedir:

"İşte biz aciz kulları o lânete hedef olmaktan, Tanrının büyüklüğüne sığınıyoruz, bu sebeple Halifemiz Efendimizin önüne gözyaşlarımızı dökerek İzmir ve dolaylarının eskisi gibi şanlı Osmanlı sancağı altında yaşamasının teminine lütfen ve atalarımızın temiz ruhlarına hürmeten inayet buyurulmasını bütün ilçemiz ahalisi adına yalvarıp istirham etmeye cesaret eyledik. Lûtuf Padişahımızındır."

Diğer birçok telgraflarda da, İzmir için dövüşmeye ve tekrar savaşa atılmaya hazır bulunulduğu bildirilmektedir.

İLÂN

Tütün Tiryakilerine

BAFRA

En iyi sigara kâğıdı

(3 destesi 5 kuruş)